

Když se CÍLEM STANE hlava...

text a foto MGR. PAVEL ČERNÝ

Scéna z legendárního Spielbergova filmu *Zachraňte vojína Ryana: Vojáci se v den D kryjí za vlnolamem na pláži Omaha. Němci postřelují nebohé Američany z bunkrů. Střely hvízdají vzduchem a dopadají všude kolem. V tom jedna německá střela zazvoní o přilbu jednoho z Američanů. Ten ji sejme a s úlevou si prohlíží místo zásahu. Kolega to komentuje: „Klikař!“ V tom další střela končí v čele domnělého šťastlivce... I to dokresluje důležitost jednoho z nejstarších ochranných prostředků – armádní přilby.*

V průběhu mnoha století se přilby staly nepostradatelným doplňkem armádní výstroje. Přelomem, který na čas omezil jejich používání, se stalo intenzivní používání palných zbraní v průběhu 17. století, proti kterým začala být tehdejší zbroj prakticky neúčinná a jen zbytečně zatěžovala příslušníky armád. V 19. století pak kovová ochrana hlavy prakticky vymizela a šiky pestrobarevně oděných vojáků proti sobě pochodovaly jen v parádních čepicích nebo piklhaubnách.

Změna přístupu

Dalším mezníkem se staly až prvovaléčné střety od roku 1914. Častá zranění hlavy (až 45 % všech zásahů), končící nezřídka smrtelně, si vyžádala rychlou změnu.

Hlavní příčinou zranění nebyla přímá střelba pěchotních zbraní, tedy klasické střely, ale zhruba z 80 procent zásahy od střepin zasypávajících živou sílu, marně se krčící v zákopech. To byl důsledek intenzivního používání těžkých zbraní – děl a minometů. Nejčastější příčinou poškození jednotlivce byla po další roky střepina z fragmentující munice o hmotnosti nad jeden gram a rychlosti 300–500 ms⁻¹. Někdy šlo také o jiné, okolní předměty, vymetené explozí – ocelové trosky nebo jejich střepiny, dřevo, ale v mnoha případech i kameny...

Všechny zúčastněné strany proto začaly urychleně zavádět nové ocelové přilby a neúnosná bilance ztrát byla hned o poznání příznivější. Tehdy dostala ochrana hlavy svou podobu, která pak vydržela několik desetiletí.

» Klasické ocelové přilby jsou svými vlastnostmi poplatné době svého vzniku. Přesto se například v Armádě ČR běžně používají. Taková přilba rozhodně neochrání před následky zásahu devítimilimetrovou střelou, byť jen s olověným jádrem. V některých případech dokonce střela 9 mm Luger dokáže probít přilbu naskrz, tedy hned dva plechy. Jak je vidět, menší broky, odpovídající svou energií drobným střepinám, jsou zachyceny.

Po standardních ocelových přilbách různých tvarů, používaných v druhé světové válce, korejském tažení a vietnamské kampani, nastala doba pro další radikální změnu v oblasti ochranných balistických prostředků. Po vynálezu nových materiálů na bázi aramidů a masových zavádění „neprůstřelných vest“ se nový trend v ozbrojených složkách USA nevyhnul ani ochraně hlavy.

Objevila se kevlarová přilba PASGT, pro svůj typický tvar, ne nepodobný nacistické helmě z druhé světové války, zvaná vojáky „fric“. Byla nejen o něco málo lehčí, ale zejména mnohem odolnější než její ocelová předchůdkyně 1A1. Tyto nové výrobky pomohly nejen proti nejrychlejším střepinám (nad 450 ms⁻¹), které dosud používaným kovem zpravidla procházely, ale i proti pistolovým „nejádrovaným“ střelám.

Standardní kevlar

První země v Evropě, která svoji armádu vybavila podobnou kompozitovou přilbou, bylo Španělsko. Poté už následovaly další státy po celém